

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของ
วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
People Satisfaction towards the Temple Visiting to Practice Meditation
on sunday of Wat Laksiratsamoson Banphaew District
Samutsakorn Province

พระครูใบฎีการุ่งโรจน์ ถาวโร (อึ้งถาวร)*

อุบล วุฒิพรโสภณ**

สุทธญาน์ โอบอ้อม***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (๒) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เข้าวัดปฏิบัติธรรมของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒๐๓ คน ใช้วิธีรูปแบบการวิจัยแบบผสมประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

* สารนิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

** อาจารย์ ดร. ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

*** ว่าที่ ร้อยตรีหญิง ดร. กรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.023$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 4.271 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 3.824

๒. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานตัวแปร พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เนื้อหาของการปฏิบัติธรรมไม่กระชับทำให้เข้าใจยาก ขาดให้การสนับสนุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร การอำนวยความสะดวกในการเข้าปฏิบัติธรรมยังไม่ดีเท่าที่ควร และสถานที่ปฏิบัติยังไม่สามารถรองรับวันสำคัญทางศาสนาให้แออัด ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรกำหนดเนื้อหาการสอนให้กระชับเข้าใจง่ายเพื่อให้ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมกัน ควรจัดหาวิทยากรพิเศษมาเพิ่มเพื่อทำให้การบรรยายหลากหลาย ควรจัดหาอาหารและเครื่องดื่มให้เพียงพอแก่ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรม และภายในวัดไม่ควรให้มีเสียงดังรบกวน แนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การสอนให้เห็นตามความเป็นจริง เป็นไปตามกฎแห่งกรรมทำให้เลือกใช้หลักธรรมในพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง พระอาจารย์ที่สอนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านการปฏิบัติ ได้มีการจัดเตรียมสถานที่พักแก่ผู้ที่มาปฏิบัติธรรมอย่างเหมาะสม และควรจัดแบ่งพื้นที่ที่จะใช้ในปฏิบัติธรรมกับพื้นที่อื่นของวัดให้ชัดเจน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, ปฏิบัติธรรม, วัด

ABSTRACT

The objectives of this article were : 1) to study the people's satisfaction towards the temple visiting to practice mediation on sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province, 2) to study the comparison of the people's satisfaction towards the temple visiting to practice mediation on sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province, 3) to study the problems and suggestions about the people's satisfaction towards the temple visiting to practice mediation on sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province. The sampling group was 203 people who came to practice mediation on Sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province. The research is a mixed research methodology between quantitative and qualitative researches. The quantitative research was the survey research by using the questionnaires and qualitative research used the in-depth interview from key informants. The statistics are used for the data analysis through such as percentage, mean, standard deviation (S.D), T-test, F-test, One-way Analysis of Variance and Least Significant Difference : LSD., and the data analysis from interview was used by the content analysis technique.

The findings of this research as follows :

1. The people had the satisfaction to practice mediation on Sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province. It is at good level for overall with an average at 4.023. When considered in each side, found that the highest average was personal with an average at 4.271 and the lowest average was the place with an average at 3.829.

2. The findings of comparison of the people's satisfaction towards the temple visiting to practice mediation on sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province, classified by personal data and tested the hypothesis, found that the people who had the difference of status like age, level of education and

career, had the satisfaction to practice mediation on Sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province differently with significance of statistics at 0.05. It accepted the hypothesis. But the people, who had the difference of sex, had the satisfaction of the people to practice mediation on Sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province indifferently. It rejected the hypothesis.

3. The problems and obstacles about the people's satisfaction towards the temple visiting to practice mediation on sunday of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province, and found that the content of practice mediation was not proper and too difficult to understand, lack of educational support for monks and novices, not good facility to practice meditation, place for practice mediation improperly. For suggestions, should set up the content properly and easily to understand for Dhamma practitioners and should invite special mediation specialists to lecture as special activity, should arrange enough food and cold drink to Dhamma practitioners and no making the loud noise in the temple. The synthesis the guidelines to support the people's satisfaction towards the temple visiting to practice mediation of WatLaksiratsamosorn, Banpaew district, Samuthsakorn province, found that the teaching as the truths is law of action or karma in Buddhism. The mediation master or monks should have well knowledge and specialist in meditation, set up good residence for meditation practice and should share the area for meditation practice and temple clearly.

Keywords : Satisfaction, Meditation, Temple

๑. บทนำ

สังคมไทยในยุคปัจจุบัน ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย มีการแข่งขันกันมากขึ้นจึงเกิดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม แก่งแย่งชิงดีทำให้ต่างคนต่างดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด การปฏิบัติธรรม ฝึกจิตให้สงบและเป็นสมาธินั้น เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ที่

พุทธศาสนิกชนทุกคนควรเรียนรู้และนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง^๑ ครอบครัวยุคและสังคม การปฏิบัติธรรมจึงเป็นเสมือนรูปแบบหนึ่งแห่งการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของประชาชน ต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ว่าประชาชนได้ให้ความสำคัญและใส่ใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์เป็นอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนในการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ในโอกาสต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

๒. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

๓. ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านวิชาการ ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านสวัสดิการ ๔) ด้านสถานที่^๒ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่เข้าวัดปฏิบัติธรรมของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

^๑ยุค ศรีอาริยะ, เครือข่ายอำนาจครอบโลกและวิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่, (กรุงเทพมหานคร : โครงการวิถิตรรศน์, ๒๕๔๑), หน้า ๖.

^๒สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๗๓.

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร รวม ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านวิชาการ ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านสวัสดิการ ๔) ด้านสถานที่

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

๒ ประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เข้าวัดมาปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๔๑๒ คน^๓ การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๔ ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จนได้กลุ่มตัวอย่างครบจำนวน ๒๐๓ คน

๓ เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .๘๘๗

๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนที่เข้าวัดมาปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒๐๓ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำ

^๓ สำนักงานปฏิบัติธรรมวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร, สถิติจำนวนผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรม, (สมุทรสาคร : สำนักงานปฏิบัติธรรมวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร, ๒๕๕๘), หน้า ๒๑.

^๔ อภินันท์ จันตะณี, การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ, (ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๕.

แบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูล โดยการจดบันทึก และการบันทึกเทป

๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล ที่ได้รับจากแบบสอบถามตามสาระสำคัญของแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

๕. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๒๐๓ คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพโสด โดยเป็นเพศหญิง และมีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า อีกทั้งมีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์โมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๐๒๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗๑ และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านสามารถสรุปผลได้ดังนี้

๑) ด้านวิชาการ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒) ด้านบุคลากร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) ด้านสวัสดิการ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) ด้านสถานที่ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์โมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์โมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์โมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔ แนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์

ผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์โมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้

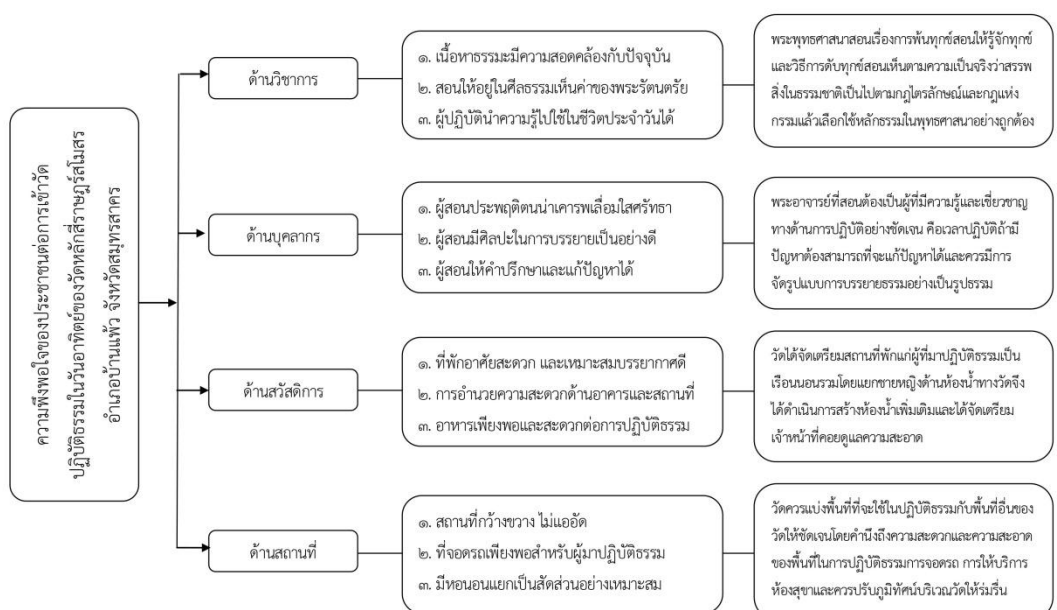
๑) แนวทางส่งเสริมด้านวิชาการ พบว่า พระพุทธศาสนาสอนเรื่องการพันทุกข์ สอนให้รู้จักทุกข์และวิธีการดับทุกข์ สอนเห็นตามความเป็นจริงว่าสรรพสิ่งในธรรมชาติ เป็นไปตามกฎไตรลักษณ์และกฎแห่งกรรม แล้วเลือกใช้หลักธรรมในพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง

๒) แนวทางส่งเสริมด้านบุคลากร พบว่า พระอาจารย์ที่สอนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญทางด้านการปฏิบัติอย่างชัดเจน คือเวลาปฏิบัติถ้ามีปัญหาต้องสามารถที่จะแก้ปัญหาได้ และควรมีการจัดรูปแบบการบรรยายธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

๓) แนวทางส่งเสริมด้านสวัสดิการ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า วัดได้จัดเตรียมสถานที่พักแก่ผู้ที่มาปฏิบัติธรรม เป็นเรือนนอนรวมโดยแยกชายหญิง ด้านห้องน้ำทางวัดจึงได้ดำเนินการสร้างห้องน้ำเพิ่มเติม และได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่คอยดูแลความสะอาด

๔) แนวทางส่งเสริมด้านสถานที่ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า วัดควรแบ่งพื้นที่ที่จะใช้ในปฏิบัติธรรมกับพื้นที่อื่นของวัดให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงความสะดวกและความสะอาดของพื้นที่ในการปฏิบัติธรรม การจอดรถ การให้บริการห้องสุขา และควรปรับภูมิทัศน์บริเวณวัดให้ร่มรื่น

๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๖. การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยได้ข้อสรุปในประเด็นที่สำคัญ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๑ ด้านวิชาการ จากผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ เนื้อหาธรรมะมีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อลิศา रिมนุตติ** ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน : กรณีศึกษาผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ศูนย์ ๑) เพชรเกษม ๕๔” ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมด้านปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ถือเป็นกิจกรรมหลักและที่สำคัญที่สุดของสมาคม เพื่อให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในแนวทางที่ได้ผลดี เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตจึงเป็นที่นิยมของคนทั่วไปเป็นอันมาก ได้แก่ หลักสูตรพัฒนาจิตให้เกิดปัญญา และสันติสุข อยู่ในระดับมาก^๕

๒ ด้านบุคลากร จากผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ พระวิปัสสนาจารย์ประพจน์ตันทนาเคารพเลื่อมใสศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระศักดิ์ชัย วรรณโม (ธนูทอง)** ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอดงพิกุล จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอดงพิกุล จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอดงพิกุล จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบุคคลสัปายะ หมายถึงด้านบุคคล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีความคิดเห็น

^๕อลิศา रिมนุตติ, “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน : กรณีศึกษาผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ศูนย์ ๑) เพชรเกษม ๕๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

สูงสุด คือ ท่านเลือกมาปฏิบัติธรรมที่นี่เพราะเห็นว่ามีพระวิปัสสนาจารย์ เป็นผู้ปฏิบัติที่ทรงธรรม ทรงพระวินัย^๖

๓ ด้านสวัสดิการ จากผลการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ มีอาวาสสัปปายะที่พักอาศัยสะดวก และเหมาะสมบรรยากาศดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสุนทรจารุวรรณ (ชาญ จารุวรรณ)** ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร” เป็นการศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการ ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความพึงพอใจในภาพรวม พบว่าความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ของศูนย์ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการควบคุม พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน^๗

๔ ด้านสถานที่ จากผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ สถานที่ปฏิบัติธรรมกว้างขวาง ไม่แออัดต่อจำนวนผู้เข้าปฏิบัติ มีสถานที่จอดรถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระรุ่งโรจน์ ชยานันโท (เทวิน บุรานวงศ์)** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม : กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน วัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม วัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง ๓ ด้าน

^๖พระศักดิ์ชัย วรรณโม (ธนทอง), “แรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกาญจนบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^๗พระครูสุนทรจารุวรรณ (ชาญ จารุวรรณ), “ความพึงพอใจต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิทยากร และด้านการบริหารจัดการ พบว่า ในภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน^๔

๗. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ ของวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- ๑) สำนักปฏิบัติธรรมควรดำเนินการสร้างอาคารห้องพักและห้องน้ำไว้รองรับให้เพียงพอ และควรแยกเป็นสัดส่วนชายและหญิง
- ๒) สำนักปฏิบัติธรรมควรจัดทำรายชื่อสำนักปฏิบัติต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีทางเลือกตามความเหมาะสมของการเดินทางไปสำนักปฏิบัติใกล้ที่พักอาศัย
- ๓) สำนักปฏิบัติธรรมควรเน้นกับผู้ปฏิบัติเรื่องการใช้เวลาให้น้อยลง และเข้มงวดให้เน้นตั้งใจปฏิบัติโดยให้ภาวนาทุกอิริยาบถ
- ๔) สำนักปฏิบัติธรรมควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมพระวิปัสสนาจารย์ เพื่อสร้างบุคลากรไว้รองรับกับความต้องการประชาชน
- ๕) สำนักปฏิบัติธรรมควรเพิ่มการให้บริการต้มน้ำดื่ม ทั้งที่เป็นน้ำร้อน-น้ำเย็นตามจุดบริการต่างๆ เพื่อไว้สำหรับใช้บริการแก่ประชาชนให้มากขึ้น

๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- ๑) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติธรรมในแต่ละสถานที่ เพื่อการศึกษาความแตกต่างและนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ๒) ควรศึกษาการจัดการจัดการสำนักปฏิบัติธรรม ของแต่ละสถานที่ที่มีรูปแบบต่างกัน ในด้านต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย แล้วนำมาปรับปรุงงานวิจัยต่อไป
- ๓) ควรศึกษาวิเคราะห์จิตที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการอบรมให้เหมาะสมแก่จิตของผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อให้การปฏิบัติธรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

^๔ พระรุ่งโรจน์ ชยนันโท (เทวินบุรานุวงศ์), “กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม : กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานวัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

ยุค ศรีอาริยะ. **เครือข่ายอำนาจครอบโลกและวิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่**. กรุงเทพมหานคร : โครงการ วิถีทรรศน์, ๒๕๔๑.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๓.

อภิรักษ์ จันตะนี. **การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ**. ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

พระครูสุนทรจรรูวรรณ (ชาญ จารูณโณ). “ความพึงพอใจต่อการบริหารงานศึกษาสงเคราะห์ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระรุ่งโรจน์ ชยานันโท (เทวินบุรานุวงศ์). “กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม : กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานวัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระศักดิ์ชัย วรรณโม (ธนุทอง). “แรงจูงใจของประชาชนในการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด แห่งที่ ๒๓ วัดท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต** (การจัดการเชิงพุทธ). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

อลิศา ริมดุสิต. “แรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน : กรณีศึกษาผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕